

Кривич Я.М.

Українська академія банківської справи НБУ, м. Суми

**ФОРМАЛІЗАЦІЯ ЗАГАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПРОБЛЕМ
РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ В
УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

Інноваційний потенціал банку – це цілеорієнтована комбінація його інноваційних ресурсів та потенційних можливостей, взаємопов'язаних у певних соціально-економічних формах, які за певних діючих внутрішніх і зовнішніх чинників інноваційного середовища можуть бути спрямовані на досягнення мети інноваційної діяльності банку, підвищення його конкурентоспроможності та стратегічного успіху. Таким чином сутність інноваційного потенціалу банку має подвійний характер: з одного боку, він є результатом ефективного використання його інноваційних ресурсів та потенційних можливостей, а з іншого – фактором подальшого розвитку банку за рахунок здійснення інноваційної діяльності.

Розглядаючи інноваційний потенціал банку як систему важливо виділити його структурні елементи. На нашу думку, інноваційного потенціалу банку включає наступні складові: фінансову, матеріально-технічну, інформаційну, кадрову, організаційно-управлінську, комутаційну, маркетингову, адаптаційну та аналітичну.

З метою більш глибокого дослідження зазначеної проблематики вважаємо доцільним провести аналіз розвитку визначених структурних елементів.

Ключовою компонентою у формуванні інноваційного потенціалу вітчизняних банків є фінансова складова. Серед фінансових проблем, які перешкоджають ефективному використанню інноваційного потенціалу, можна виділити такі: дефіцит внутрішніх джерел капіталізації; падіння прибутковості діяльності банків; зменшення темпів приросту ресурсної бази; дефіцит довгострокових та короткострокових фінансових ресурсів.

Значний вплив на можливості формування та ефективного використання інноваційного потенціалу банків має і кадрова складова. Так, у розрізі зазначеного аспекту, слід відмітити наступні проблемні моменти: дефіцит спеціально підготовлених кадрів; висока плинність кадрів; переманювання кращих спеціалістів; крім того, враховуючи характер інноваційної діяльності – відсутність простору для самореалізації.

Існує також ряд проблемних моментів організаційно-управлінського характеру, які гальмують процес формування та ефективного використання інноваційного потенціалу вітчизняних банків. Так, зокрема, авторитаризм управлінського персоналу; надмірна нормованість банківської праці; відсутність корпоративних кодексів.

Значну кількість проблемних моментів містить маркетингова складова. Основна проблема полягає в тому, що як правило, банківський маркетинг розглядається як засіб реклами, інструмент аналізу позицій банків-конкурентів, тобто на практиці реалізуються лише окремі елементи комплексу маркетингу. Крім того, на даному етапі підрозділи служби маркетингу практично не приймають участі в розробці стратегії банківської установи на ринку фінансових послуг, а отже не здійснюють визначального впливу на поведінку та повсякденну діяльність банку.

Проблемні моменти з точки зору можливості формування та ефективного використання інноваційного потенціалу банків має й інформаційна складова. Для прийняття рішення про створення та запровадження нового продукту чи послуги фахівцям банківської установи необхідна достовірна та релевантна інформація, а оскільки банківські інновації – комерційний продукт, то відповідно і доступ до інформації закритий. Тому для українського банківського сектору надзвичайно актуальними є питання підвищення інформаційної прозорості банківської сфери як обов'язкової складової її лібералізації. Також досить актуальною є розробка системи інформування кредитних організацій, вітчизняних і закордонних інвесторів про найбільш перспективні інвестиційні проекти на

території своїх країн, що передбачає комплексне розкриття інформації про дані проекти. Вирішити ці проблеми можна шляхом створення кредитних бюро. На сьогодні в Україні вже функціонує декілька бюро кредитних історій, які працюють в режимі конкуренції. Однак їх діяльність є недосконалою, і пояснюється це в першу чергу недосконалістю законодавства в даному питанні, також слід згадати і про відсутність досвіду створення подібних інститутів, привертає увагу і порушення прав суб'єктів кредитних історій.

Що стосується матеріально-технічної складової, то забезпеченість вітчизняних банківських установ такими ресурсами в цілому достатня. У розпорядженні більшості банків знаходяться добре обладнані будівлі, постійно оновлюється офісна комп'ютерна техніка, тобто начебто створено всі умови для побудови ефективного процесу функціонування банківської установи. Але разом з тим, слід зазначити про низький рівень використання інформаційних технологій у банках, де все ще використовується застаріле програмне забезпечення, тоді як для впровадження багатьох нових банківських продуктів необхідне нові сучасні програми. Вже сьогодні багато зарубіжних банків оформлюють депозити і кредити через Інтернет, що дає можливість клієнту здійснювати усі банківські операції з персонального комп'ютера. В Україні ж так званий Інтернет-банкінг досить пасивний і може розглядатися лише як тема для перспективи, а не як предмет активної поточної діяльності (хоча вважається, що Україна має досить великий потенціал у цьому напрямі).

Названі негативні чинники спричинили формування у вітчизняному банківському секторі стратегії запозичення банківських інновацій, яка дозволяє вітчизняним банкам у певній мірі конкурувати між собою на внутрішньому ринку, але разом з тим, по-перше, унеможливорює їх вихід на зовнішні ринки, а по-друге, враховуючи тотальне захоплення вітчизняного банківського ринку зарубіжними гравцями робить їх непривабливими для вітчизняного споживача.

Кривич, Я. М. Формалізація загальних тенденцій та проблем розвитку інноваційного потенціалу банків України в умовах міжнародної інтеграції [Текст] / Я. М. Кривич // Інноваційно-інвестиційний потенціал держави в умовах міжнародної інтеграції : мат. XIV Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 травня 2010 р.).- Дніпропетровськ, 2010. – С. 106–108